DE doop geeft HOOP

LEIDINGDEEL - HANDREIKING

INHOUD

INTRODUCTIE 6

1. OPBOUW, DOELEN EN ORGANISATIE 8

2. GEBRUIKSAANWIJZING 11

3. DIDACTISCHE HANDREIKING 12

4. HANDLEIDING BIJEENKOMSTEN 15
   BIJEENKOMST 1: IK BEN GEDOOPT?! 15
   BIJEENKOMST 2: ABRAHAM 18
   BIJEENKOMST 3: HET VERBOND 22
   BIJEENKOMST 4: IK BEN GEDOOPT! 26

5. ANTWOORDEN 30

6. ACHTERGRONDINFORMATIE 34

7. OVERZICHT POWERPOINT 37

LITERATUUR 39

INTRODUCTIE

BESTE LEIDINGGEVENDE,

Voor je ligt een uitgave over de doop, bedoeld om te gebruiken op de -16 jeugdclub.
De doop is misschien niet een onderwerp waar jongelui van 12-15 jaar veel mee bezig zijn en dat is jammer, want de doop geeft zoveel hoop! We hopen dat de jongeren dat gaan ontdekken door het gebruik van dit materiaal op de verenigingsavonden.
De doop raakt het hart van het Evangelie: God ziet in genade naar ons om. Hij maakt een begin in ons leven, als wij nog maar net geboren zijn. Hij geeft Zijn beloften. Alles komt bij Hem vandaan. En ook wat Hij van ons eist -geloof en bekering-, wil Hij Zelf geven als we Hem daarom vragen. Wat een genade!

Dit is de eerste *Handreiking* die in deze vorm wordt uitgegeven. We hopen dat we zo nog dichter bij het hart van jongeren komen.

Gezegende avonden gewenst!

Commissie Handreiking -16

1 OPBOUW, DOELEN EN ORGANISATIE

OPBOUW

In bijeenkomt 1 worden de jongeren aangesproken op de betekenis van hun doop. Ze maken kennis met hoofdpersoon Leonard en ze onderzoeken wat gelovige mensen uit de kerkgeschiedenis over de betekenis van de doop hebben geschreven.
In bijeenkomst 2 staat de relatie tussen Abraham en de doop centraal. Naar aanleiding van psalm 105 denken ze na over het verbond tussen God en Abraham.
Bijeenkomst 3 is een vervolg op bijeenkomst 2. Het verbond tussen God en Abraham is de aanleiding om na te denken over de kenmerken van het genadeverbond. Er wordt aandacht besteed aan de steeds ruimer wordende reikwijdte van het verbond en de overgang van besnijdenis naar doop als teken van het verbond.
In bijeenkomst 4 staat de persoonlijke betekenis van de doop centraal. Met behulp van het doopformulier leren jongeren de betekenis van hun doop verstaan. Ze worden hierbij aangesproken op datgene wat God hen geeft en wat Hij van hen vraagt.

DOELEN

Kennis

- De jongeren kennen de betekenis van de doop als pleitgrond voor de vervulling van datgene wat God in de doop belooft.
- Ze weten in hoofdlijnen hoe in het gereformeerde belijden de doop wordt gewaardeerd.
- Ze weten dat de doop teken en zegel is van het genadeverbond, zoals dit Oudtestamentisch door de besnijdenis werd vervuld.

Inzicht

- De jongeren zien in dat het begrijpen van de betekenis van de doop hoop en houvast biedt in hun eigen leven.
- Ze begrijpen dat Gods verbond met Abraham de basis vormt voor de kinderdoop.

Vaardigheden

- De jongeren kunnen uitleggen waarom de gereformeerde traditie kiest voor de kinderdoop.
- Ze kunnen uitleggen hoe verbond en kinderdoop samenhangen.
- Ze kunnen in eigen woorden uitleggen wat de doop voor hen persoonlijk betekent, waarbij ze Bijbelgegevens, teksten van gereformeerde mannen uit de kerkgeschiedenis, de inhoud van het doopformulier en gesprekken tijdens de bijeenkomsten integreren.

Attitude/houding

- Jongeren weten hoe ze hun doop mogen gebruiken als pleitgrond om God te vragen Zijn beloften te vervullen.
- Jongeren zijn zich ervan bewust dat de doop niet los staat van wedergeboorte, geloof en bekering.

AANDACHTSPUNTEN VOOR ORGANISATIE EN MATERIALEN

- Zorg voor voldoende doe-boeken, Bijbels en pennen.
- Organiseer en test tijdig de benodigde apparatuur, als gebruik wordt gemaakt van de PowerPointpresentatie.
- Tijdens bijeenkomst 2 is het een mogelijkheid om websites te gebruiken waarop de Bijbeltekst met kanttekeningen kan worden geraadpleegd. Zorg voor inloggegevens van het netwerk wanneer Wi-Fi op de locatie beschikbaar is.
- Maak eventueel gebruik van een flap-over of whiteboard. Zorg voor dikke stiften, eventueel in verschillende kleuren.

KERNWOORDEN

Doop, verbond, besnijdenis, offer, doopformulier, pleitgrond, hoop.

DOELGROEP

Jongeren van 12 tot 15 jaar

TIJDSINVESTERING

De *Handreiking* is opgezet voor vier bijeenkomsten van 1 uur. Er kan voor gekozen worden per bijeenkomst meer tijd te gebruiken.

2 GEBRUIKSAANWIJZING

Bij deze Handreiking horen een handleiding, doe-boek en PowerPointpresentatie. Het gebruik van deze materialen wordt hieronder beknopt toegelicht.

HANDLEIDING

De handleiding biedt de leidinggevenden houvast bij het voorbereiden en leiden van de bijeenkomsten. Elke bijeenkomst wordt op dezelfde wijze uitgewerkt. Na een introductie op de inhoud, wordt het verloop van de bijeenkomst gedetailleerd beschreven aan de hand van stappen.

- Dit gaan we doen, incl. tijdsduur
- Dit hebben we nodig
- Dit doet of zegt de leidinggevende. De cursieve tekst kan letterlijk worden uitgesproken.
- Dit doen de jongeren.

Bij de stappen wordt verwezen naar het doe-boek, de PowerPointpresentatie en overige materialen. Voor de bespreking van gemaakte opdrachten wordt met regelmaat verwezen naar antwoordsuggesties en bespreekonderwerpen achterin de handleiding. Om ook inhoudelijk goed voorbereid te zijn, is achterin de handleiding een achtergrondtekst opgenomen.

DOE-BOEK

In het doe-boek maken de jongeren opdrachten en leggen ze vast wat ze van het onderwerp leren. Ook zijn in het doe-boek leesteksten en boeksuggesties opgenomen. De verschillende onderdelen corresponderen met verschillende symbolen.

- Dit ga je doen
- Dit heb je nodig
- Zoveel tijd heb je ervoor
- Zo ga je de opdracht uitvoeren (alleen, in tweetallen of groepjes)

POWERPOINTPRESENTATIE

Bij deze *Handreiking* is een PowerPointpresentatie beschikbaar. Deze presentatie kan ter ondersteuning worden gebruikt. Het gebruik van de presentatie is niet noodzakelijk. In de handleiding wordt naar de presentatie verwezen door middel van de code 'Ppt01'. Bij een enkele dia is een animatie toegevoegd. In de handleiding wordt dit aangegeven met 'Ppt01 > muisklik'.

Ter ondersteuning van het leiden van de verenigingsbijeenkomsten worden een aantal bruikbare didactische werkvormen beschreven. Bij de aanwijzingen voor de bijeenkomsten zal hiernaar worden verwezen.

1. DENKEN > DELEN > UITWISSELEN

Het denken, delen en uitwisselen is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder wordt een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee dit proces van denken, delen en uitwisselen gestalte kan worden gegeven.

EÉN-TWEETJE

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal het beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld.
Uitbreiding: de tweetallen bespreken antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

PLACEMAT

De *placemat* is een variant van *Eén-tweetje* waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld.

Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord

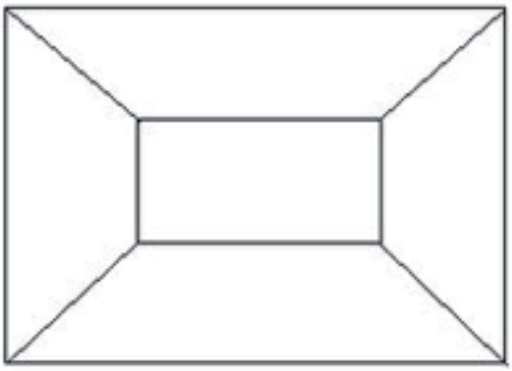

opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

EXPERTGROEP

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert (heeft kennis over) op het gebied van één deelonderwerp. Vervolgens worden nieu-

we groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert op het gebied van een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.
Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één psalm. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle bestudeerde psalmen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één psalm en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

2. MENINGEN UITWISSELEN

Om het uitwisselen van meningen te stimuleren kunnen onder meer onderstaande werkvormen worden gebruikt.

GEKLEURDE KAARTEN

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren gebruikt worden. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op. Rood=niet mee eens; groen=mee eens; oranje=twijfel. De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.
Aan de verschillende kaarten kan ook een andere betekenis worden gegeven, bijvoorbeeld Oude en Nieuwe Testament (2 kaarten) of profeet, priester, koning (3 kaarten).

DUIMEN

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop=mee eens; duim naar beneden=niet mee eens; duim horizontaal opgestoken=twijfel. Ook aan de verschillende standen van de duim kunnen andere betekenissen worden gegeven.

BINNEN- EN BUITENKRING

Verdeel de jongerengroep in twee gelijke groepen. De ene groep vormt een binnenkring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring. Een jongere uit de binnenkring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

3. INVENTARISEREN

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te inventariseren kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

POST-ITS

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen indien gewenst door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

MUURTJE BOUWEN

Antwoorden of meningen worden op een A4 papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4 papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

WOORDWEB

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend worden weergegeven. Opmerkingen over eenzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

BIJEENKOMST 1: IK BEN GEDOOPT!?

TER INFORMATIE

Introductie

In deze bijeenkomst worden de jongeren aangesproken op de betekenis van hun doop. Met behulp van praktijkvoorbeelden leren ze wat de waarde van de doop is en hoe je daar met elkaar over kunt spreken. Eenvoudige voorbeelden uit de kerkgeschiedenis laten zien wat gelovige mensen uit het verleden aan hun doop gehad hebben. Zo zien de jongeren dat ze niet alleen staan met hun vragen. Deze bijeenkomst wordt afgesloten met een aantal stellingen en een persoonlijke vraag over de doop.

Organisatie

De introductie van het thema wordt verzorgd door de leidinggevende. Daarna kunnen de jongeren alleen of in groepen aan de slag met de opdrachten uit het Doe-boek. Bespreek de opdrachten tussentijds.

Achtergrondinformatie

Lees voor meer achtergrondinformatie hoofdstuk 6, paragraaf 1.

Materialen

- Ppt01-Ppt05
- Doe-boek
- Pennen
- Antwoorden

Suggestie voor de opening

Zingen: Ps. 119: 9
Lezen: 1 Timotheüs 6: 11-16

STAPPEN

STAP 1 [DE DOOP, HEB JE ER IETS AAN?]

✋ Introductie van het thema (20-30 min.)

▶ Ppt01-Ppt02, Doe-boek (Leestekst 1, opdracht 1), pennen, antwoorden opdracht 1

🗣 Toon Ppt01-Ppt02. Het thema van deze bijeenkomst kan als volgt worden ingeleid: *Deze Handreiking gaat over de heilige doop. Daar gaan we het de komende vier bijeenkomsten met elkaar over hebben. De onderwerpen die aan de orde komen zijn: 1) Ik ben gedoopt?!, 2) Abraham, 3) Het verbond en 4) Ik ben gedoopt!*
Gebruik bij de introductie eventueel de introductie in het Doe-boek.
Introduceer vervolgens Leonard, de hoofdpersoon van de Handreiking. Leonard is iemand in de leeftijd van de jongeren. Hij maakt momenteel een moeilijk periode

door waarin hij heen en weer geslingerd wordt.
Vertel/lees over Leonards problemen en vragen met behulp van leestekst 1 in het Doe-boek. Vraag de jongeren vervolgens om opdracht 1 te maken.

TIP:

Opdracht 1 kan zowel in tweetallen als in groepjes van maximaal vier uitgevoerd worden, bijvoorbeeld met behulp van de werkvorm één-tweetje.

De jongeren maken opdracht 1. Geef waar nodig begeleiding en advies.

Bespreek de antwoorden bij opdracht 1. (Zie de antwoordsuggesties achterin de Handleiding.) Vat na iedere vraag de antwoorden samen en probeer een gezamenlijke conclusie weer te geven. Gebruik de antwoorden op vraag 3 om de opvattingen van jongeren over de betekenis van de doop te inventariseren. Maak duidelijk dat de beloften van de doop altijd geldig zijn, omdat God deze beloften heeft toegezegd.

STAP 2 [VIER MENSEN VAN VROEGER]

Lezen, bespreken en presenteren (20-30 min.)

Ppt03-Ppt04, Doe-boek (Leestekst 2, opdracht 2), pennen, antwoorden opdracht 2

Stap 2 kan als volgt worden ingeleid: *Het is niet zo vreemd dat Leonard geen oog heeft voor zijn doop. Daar hebben veel kerkmensen last van. De waarde van de doop wordt vaak vergeten. Daarom is het goed dat Martha Leonard wijst op de waarde van zijn doop. Wist je dat Martha niet de enige is die wijst op de betekenis van de doop? De kerkgeschiedenis geeft genoeg voorbeelden van gelovigen voor wie de doop grote betekenis had. Zullen we eens met een aantal van deze mensen/gelovigen kennismaken?*

Toon Ppt03 met vier portretten en stel voor om te luisteren naar twee van de vier mannen uit de kerkgeschiedenis. Lees gezamenlijk twee tekstjes van leestekst 2 in het Doe-boek.
Gespreksvragen:
- Wat valt jullie op als je deze stukjes tekst leest?
- Waaraan merk je dat er positief gesproken wordt over de doop? (Benadruk de positieve waarde die vanuit Gods perspectief aan de doop gegeven wordt.)
- Wat zou Leonard aan deze teksten hebben, denk je?

TIPS:

- In plaats van gezamenlijk twee voorbeelden te lezen, kun je als leidinggevende ook zelf twee teksten presenteren en toelichten. Leg uit hoe het belang van de doop in beide voorbeelden naar voren komt.
- Er kan ook voor worden gekozen om samen één tekst te bespreken, waarna de jongeren de drie andere teksten bespreken en uitwisselen met behulp van de werkvorm expertgroep.

Toon Ppt04 en bespreek voor opdracht 2 in ieder geval de volgende onderdelen:

- Opdracht 2 maken we in groepen van 3-4 personen.
- Als groep lees je twee teksten uit de kerkgeschiedenis door. Vervolgens probeer je de kern uit de tekst te verwoorden. (Tip: onderstreep belangrijke woorden en zinnen in de tekst.)
- Bespreek met elkaar op welke manier Leonard met de inhoud van de teksten geholpen zou kunnen worden.
- Bij de gezamenlijke bespreking presenteert elke groep kort de inhoud van de gekozen teksten. Je vertelt ook wat Leonard aan de teksten zou kunnen hebben.

De jongeren maken in groepen opdracht 2.

Laat de groepen de door hen gekozen teksten presenteren. Vat bij ieder voorbeeld de kern samen. Benadruk de rol en betekenis van God bij de doop en welk perspectief de doop (jonge) mensen biedt. Leg ook de verbinding met Leonard: Wat zou hij aan deze tekst hebben? (Zie de antwoordsuggesties achterin de Handleiding.)

TIP:

Schrijf tijdens de bespreking kernwoorden op een whiteboard of flap-over.

STAP 3 [EVEN CHECKEN EN VOOR MIJ]

Opschrijven van eigen mening (15 min.)

Ppt05, Doe-boek (Opdracht 3-4), pennen

Afhankelijk van de situatie en beschikbare tijd kan bijeenkomst 1 worden afgesloten worden met het maken van opdracht 3 en/of 4:
- Opdracht 3 sluit aan op opdracht 2 en biedt een aantal stellingen over de doop die waar of niet waar zijn. (Deze stellingen staan ook weergegeven op Ppt05.)
- Opdracht 4 sluit af met de vraag wat de jongeren geleerd hebben over de betekenis van de doop voor verschillende situaties in het leven, voor zichzelf en in de omgang met vrienden. Centraal staat de vraag 'Wat heb je eraan dat de drie-enige God je heeft laten dopen?'

Stimuleer de jongeren iets persoonlijks te benoemen waar ze wat aan hebben voor hun eigen geestelijk en dagelijks leven.

De jongeren maken opdracht 3 en/of 4.

Bespreek opdracht 3 en/of 4. Gebruik voor de bespreking van opdracht 3 Ppt05 en de antwoorden achterin de handleiding. Bij een eerste inventarisatie van meningen kan gebruik gemaakt worden van de werkvormen gekleurde kaarten of duimen.
De bespreking van opdracht 3 kan meer tijd kosten dan staat aangegeven. Wanneer een uitgebreide bespreking de voorkeur geniet, kies er dan voor om alleen opdracht 3 te bespreken.
Sluit de bijeenkomst af. Zing eventueel met elkaar psalm 105: 5. (Deze psalm staat centraal aan het begin van bijeenkomst 2.)

BIJEENKOMST 2: ABRAHAM

TER INFORMATIE

Introductie
De bijeenkomst begint met een verhaal over een doopdienst waar Psalm 105 vers 5 gezongen wordt. Deze Psalm gaat over het verbond tussen God en Abraham. De jongeren ontdekken dat verwijzingen bij de teksten uit Psalm 105 sleutels zijn om meer over Abraham te weten te komen. Ze leren de kernwoorden uit Psalm 105: 6–9. Dat brengt hen bij het verbond tussen God en Abraham. Met een korte uitleg van Psalm 105 en een persoonlijke vraag wordt de bijeenkomst afgesloten.

Organisatie
Het thema wordt geïntroduceerd door de leidinggevende. Gezamenlijke momenten en groepsopdrachten wisselen elkaar af. Opdracht 7 kan eventueel ook gezamenlijk gemaakt worden.

Achtergrondinformatie
Lees voor meer achtergrondinformatie hoofdstuk 6, paragraaf 2.

Materialen
Ppt06-Ppt12, Doe-boek, pennen, antwoorden (eventueel: Post-its, internet via Wi-Fi)

Suggestie voor opening
Zingen: Psalm 105:5
Lezen: Genesis 12:1-5

STAPPEN

STAP 1 [PSALM 105: 5]

Lezen en bespreken (15 min.)

Ppt07-Ppt08, Doe-boek (Leestekst 3, opdracht 5), pennen, psalm 105:5

Toon Ppt07, waarop een afbeelding staat van een kind dat gedoopt wordt. Neem de jongeren in gedachten mee naar een doopdienst. Lees eerst samen leestekst 3 in het Doe-boek en lees aansluitend de tekst bij ‘Danny’ aan het begin van opdracht 5. Bespreek de vraag van Danny en vraag of de jongeren zich daar wel of niet in herkennen. Bespreek opdracht 5 en laat de jongeren deze opdracht maken.

De jongeren maken in tweetallen opdracht 5. Het is ook mogelijk deze opdracht in drie- of viertallen te laten maken met behulp van de werkvorm placemat. Op de placemat worden de woorden die bij de doop horen opgeschreven (= eerste kolom opdracht 5), bij de uitwisseling vertellen de jongeren aan elkaar waarom ze voor die woorden hebben gekozen (= tweede kolom opdracht 5).

Bespreek de antwoorden op opdracht 5. Inventariseer welke woorden bij de doop horen en welke uitleg de jongeren daarbij geven.
Besteed vervolgens extra aandacht aan de onderstaande begrippen. Gebruik daarbij Ppt08 waarop de drie begrippen zijn weergegeven of gebruik een whiteboard of flap-over. Laat de jongeren vertellen wat zij denken dat de kern is van ieder begrip. Vul aan en licht het begrip verder toe.

- EEUWIG VERBOND

Soms maken mensen tijdelijke afspraken. Het verbond met de Heere is eeuwig, dat wil zeggen dat er geen einde aan komt. Zie ook het 'duizendste geslacht' in Psalm 105: 8.

- TROUW

Trouw betekent dat de Heere aan Zijn verbond denkt, ook wanneer het volk ongehoorzaam is. Al is het volk ontrouw, God is getrouw. In Genesis 17 lezen we van het offer dat Abraham moet brengen. Hij moet dieren in tweeën delen en neerleggen. Dit gebeurde vaker bij een verbond. Het betekende dat wie het verbond zou verbreken net als die dieren gedood mocht worden. Beide partijen liepen tussen de stukken van de dieren door. In Genesis 17 is het alleen de Heere die tussen de stukken doorloopt. Hij verbindt als het ware Zijn leven aan het verbond. Het is daarom onmogelijk dat God zich niet aan dat verbond zou houden.

- DUIZENDSTE GESLACHT

Tot in het duizendste geslacht betekent in principe 'voor altijd.' Als een geslacht ongeveer 25 jaar duurt, dan zijn er vanaf de schepping nog maar minder dan 250 geslachten geweest. Dit geeft aan dat de Heere nooit Zijn verbond zal vergeten.

- KIND

De zinsnede 'van kind tot kind' past letterlijk bij de doop aan kinderen. Een kind dat geboren wordt uit christelijke ouders, hoort feitelijk vanaf de conceptie bij de gemeente. Dat een kind deel uitmaakt van de gemeente, wordt zichtbaar bij het sacrament van de doop. In de eerste doopvraag van het Doopformulier wordt verwoord dat 'onze kinderen in Christus geheiligd zijn, en daarom als lidmaten Zijner gemeente behoren gedoopt te wezen'.

STAP 2 [ABRAHAM, ZIJN VRIND]

Lezen, nadenken en bespreken (15 min.)

Ppt09-Ppt10, Doe-boek (Opdracht 6), pennen

Toon Ppt09 en richt de aandacht van de jongeren op deze twee laatste regels van psalm 105:5 ('t Verbond met Abraham, Zijn vrind, / Bevestigt Hij van kind tot kind.) en vraag: *Wat heeft Abraham nu te maken met de doop van kinderen in onze tijd?*

Inventariseer de meningen van de jongeren. Gebruik hiervoor eventueel de werkvormen één-tweetje of binnen- en buitenkring. Vertel vervolgens dat opdracht 6 over deze vraag gaat. Bespreek deze verkennende opdracht. Gebruik hierbij Ppt10 met het schema.

De jongeren maken zelfstandig of in tweetallen opdracht 6.

Bespreek de antwoorden bij opdracht 6. Inventariseer welke tekstvakken het meest genoemd worden en vraag waarom. Inventariseer ook wat de jongeren zelf ingevuld hebben. Laat ze vertellen waarom ze aan deze dingen gedacht hebben. Stap 3 kan als volgt worden voorbereid:
Bij opdracht 6 hebben we verkend wat Abraham en de doop met elkaar te maken kunnen hebben. Laten we hierover nog meer onderzoeken.

STAP 3 [SLEUTELS IN DE TEKST]

Onderzoeken (20 min.)

Ppt11-Ppt12, Doe-boek (Leestekst 4, Opdracht 7), pennen, antwoorden opdracht 7 (eventueel: Post-its, internet via Wi-Fi)

Stel voor te onderzoeken wat de onberijmde Bijbeltekst van psalm 105 ons vertelt over het verband tussen Abraham en de doop.
Toon Ppt11 en lees samen de tekst 'Sleutels' bij opdracht 7. Bekijk en bespreek vervolgens Ppt12 en de verwijzingen in Leestekst 4. (Let op: de kanttekeningen bij vers 8-10 zijn vereenvoudigd.) Vraag eventueel welke jongeren zelf wel eens gebruik maken van een Bijbel in Statenvertaling met kanttekeningen.

Geef de volgende informatie over de verwijzingen in de Bijbeltekst:
De tekstverwijzingen en kanttekeningen zijn ingevoegd door de vertalers van de Bijbel, de statenvertalers. De bedoeling is om te laten zien dat de Bijbel één geheel is. Het verschilt per uitgave of en hoeveel tekstverwijzingen vermeld zijn. De letters in de tekst verwijzen naar andere teksten die over hetzelfde onderwerp gaan, of waar dezelfde woorden gebruikt worden. In een uitgave van de Statenvertaling met Kanttekeningen staan er ook cijfers. Deze verwijzen of naar een toelichting en uitleg van de tekst, of naar een andere vertaalmogelijkheid. Ze zijn bedoeld om de tekst duidelijker te maken. Bij het bestuderen van de Bijbel noem je dit het 'tekst met tekst vergelijken'. Hiervan kun je veel leren!

Daag de jongeren uit om ook eens met de verwijzingen/kanttekeningen/sleutels aan de slag te gaan en zo veel te leren over de kern van psalm 105. Bespreek opdracht 7. Benadruk dat in de eigen Bijbelteksten de betekenis van de tekst duidelijk moet worden en dat de jongeren hiervoor de herschreven kanttekeningen moeten gebruiken.

De jongeren maken in groepjes van 3-4 personen opdracht 7.

TIPS:

- Opdracht 7 kan ook gezamenlijk gemaakt worden. Lees samen de tekst door en bespreek de verwijzingen.
- Wanneer Wi-Fi aanwezig is, gebruik dan websites als www.statenvertaling.nl (GBS) of www.statenvertaling.info. Beide sites bieden uitstekende mogelijkheden om bij

de Statenvertaling kanttekeningen en verwijsteksten op te zoeken.
Op de website www.biblija.net zijn meerdere Bijbelvertalingen te raadplegen, met bij een enkele vertaling de mogelijkheid te zoeken naar verwijsteksten (SV, HSV) of kanttekeningen (NBV).

- Inventariseer de eigen Bijbelteksten met de werkvorm Post-its. Laat één tekst op een Post-it schrijven en naar tekst geordend ophangen. Elke jongere kiest eventueel zelf een tekst uit om op te schrijven.

Bespreek de eigen Bijbelteksten bij opdracht 7. (Zie de antwoordsuggesties achterin de handleiding.) Vraag eventueel hoe de jongeren het werken met de kanttekeningen hebben ervaren.

STAP 4 [UITLEG BIJ DE BIJBEL]

Lezen en onderstrepen (10 min.)

Doe-boek (Opdracht 8), pennen

Sluit de bijeenkomst af met opdracht 8. Benadruk dat persoonlijk Bijbellezen belangrijk is en dat een goede Bijbeluitleg helpt om beter te begrijpen wat bedoeld wordt. Laat de jongeren een streep zetten onder wat ze belangrijk vinden.

De jongeren maken opdracht 8.

Wissel uit wat jongeren onderstreept hebben. Wijs de jongeren erop dat het goed is om soms Bijbelteksten of andere informatie die hun aanspreekt te markeren. Je onthoudt de informatie zo beter en je hebt iets concreets om met God over te spreken in het gebed.

De bijeenkomst kan als volgt worden afgesloten:
We hebben geleerd dat er een verband is tussen Abraham en de doop. Gods verbond is daarbij erg belangrijk. Eigenlijk is het net als met de strepen die jij hebt gezet onder belangrijke woorden en zinnen bij opdracht 8. God zet een streep onder Zijn verbond door... de doop! Maar wat een verbond is en hoe dat precies werkt, daar hebben we het de volgende keer over.

BIJEENKOMST 3: HET VERBOND

TER INFORMATIE

Introductie
In de bijeenkomst staat Gods genadeverbond met Abraham centraal. Aan de orde komt het verschil van een verbond tussen mensen en een verbond dat God sluit. Zo leren de jongeren de kenmerken van een verbond begrijpen. Duidelijk wordt ook dat in Abraham alle geslachten gezegend zullen worden. De reikwijdte van het verbond wordt door de geschiedenis steeds ruimer. Eerst was de besnijdenis het teken van het verbond. Christus heeft hier door Zijn dood een einde aan gemaakt en de doop in de plaats van de besnijdenis gesteld.

Organisatie
De leidinggevende start de bijeenkomst. Gezamenlijke momenten en groepsopdrachten wisselen elkaar af. De Bijbelstudie bij stap 2 kan ook in groepen gedaan worden.

Achtergrondinformatie
Lees voor meer achtergrondinformatie hoofdstuk 6, paragraaf 3.

Materialen
Ppt13-Ppt23, Doe-boek, Bijbel, pennen.

Suggestie voor opening
Zingen: Ps. 87: 3 en 4
Lezen: Genesis 17: 1-8

STAPPEN

STAP 1 [WAT WEET JE VAN HET VERBOND?]

Lezen, nadenken en kiezen (15 min.)

▶ Ppt14-Ppt16, Doe-boek (Opdracht 9), pennen

Herinner de jongeren aan het zingen en bespreken van psalm 105: 5 tijdens bijeenkomst 2.
Stap 1 kan als volgt geïntroduceerd worden:
Weet je nog dat we de vorige keer psalm 105: 5 heel nauwkeurig hebben gelezen? We hebben het toen vooral gehad over Abraham. Misschien was het jou al opgevallen dat in de psalm een belangrijk woord twee keer wordt genoemd: 'verbond'. (Toon nu Ppt14.) In deze bijeenkomst gaat het hebben over 'het verbond'. Maar eerst een vraag: waar denk jij eigenlijk aan bij 'het verbond'? Noem eens wat?

Inventariseer dingen die de jongeren noemen en noteer ze eventueel op een whiteboard of flap-over. Maak hierbij eventueel gebruik van de werkvormen één-tweetje (bij het denken en delen) woordweb (bij het inventariseren).

Lees samen de inleidende tekst 'Wat Leonard niet wist' bij opdracht 9. Gebruik daarbij Ppt15 met de vier vragen die ook in de inleidende tekst worden genoemd. Introduceer vervolgens opdracht 9 als volgt:
Voordat we met deze vragen (Ppt15) aan de slag gaan, eerst even een check wat jij al over 'het verbond' weet. Deze check gaat vooral over het verschil tussen een verbond dat mensen sluiten en een verbond dat God sluit. Die twee verboden verschillen nogal!

Toon Ppt16 en bespreek opdracht 9. Geef nogmaals aan dat we in deze bijeenkomst meer over het verbond te weten komen. Benadruk het belang om er troost en moed uit te putten.

De jongeren maken opdracht 9.

Toon Ppt16 en inventariseer de antwoorden van de jongeren. Laat aansluitend de juiste antwoorden zien (Ppt16 > muisklik). Laat de jongeren het verschil benoemen tussen een verbond dat mensen sluiten en een verbond dat God sluit. Zorg dat duidelijk wordt dat mensen vaak een verbond sluiten uit eigenbelang. God echter sluit een eenzijdig verbond, ongeacht of wij mensen erom vragen of er gehoor aan geven.

STAP 2 [BIJBELSTUDIE]

Bijbelstudie (15 min.)

Ppt17-Ppt19, Bijbel (Gen. 15: 7-18, 17: 1-11, 14), pennen (eventueel: Doe-boek, Opdracht 10; antwoorden opdracht 10)

TIP

De Bijbelstudie is bedoeld als gezamenlijke activiteit. De opdracht kan ook in groepen gedaan worden. Gebruik hiervoor opdracht 10. Geef eerst een toelichting bij de opdracht. De antwoorden van opdracht 10 zijn achterin de handleiding te vinden.

Stel voor een aantal gedeelten uit de Bijbel te lezen waar het gaat over het sluiten van een verbond door God.
Toon Ppt17 en lees samen eerst Genesis 15: 7-18 waar God eenzijdig Zijn verbond sluit met Abram. Bespreek in ieder geval het volgende:
- (Ppt17 > muisklik 1) Het verbond wordt verzegeld door <u>tussen de offerstukken door</u> te gaan. Dit ritueel betekent dat met degene die het verbond breekt, gedaan moet worden wat met de offerdieren is gebeurd, namelijk gedood worden.
- (Ppt17 > muisklik 2) De eenzijdigheid komt duidelijk naar voren in het feit dat <u>God alleen</u> tussen de geslachte dieren door loopt. In die dagen was het namelijk gebruikelijk dat de twee personen/partijen die een verbond maakten, beiden tussen de geslachte dieren door liepen. (Herinner nog even aan opdracht 9, dat gaat over de verschillen tussen een verbond dat door mensen en dat door God wordt gesloten.)
- (Ppt17 > muisklik 3) In aansluiting op het voorgaande punt: alleen de HEERE gaat

tussen de offerstukken door. Dit wijst erop dat Hij zich als het ware met Zijn leven aan de beloften verbindt. De Heere belooft Zijn trouw! Abraham gaat niet tussen de stukken door. Als hij het verbond breekt, is er nog een weg terug!

Toon Ppt18 en lees samen Genesis 17: 1-8 waar God Zijn verbond met Abraham bevestigd. Bespreek in ieder geval het volgende;
- (Ppt18 > muisklik 1) De kern van het verbond is dat de Heere heel in het bijzonder met Abraham en zijn nageslacht een plechtige afspraak maakt. De Heere belooft: (1) Abraham zal een groot volk worden, (2) Ze zullen het land Kanaän bezitten, (3) Ik zal uw God zijn, (4) In u zullen alle geslachten gezegend worden.
- (Ppt18 > muisklik 2) De Heere vraagt om Hem te dienen en Zijn geboden te onderhouden.

Toon Ppt19 en lees vervolgens Genesis 17: 9-11 waar de besnijdenis als teken van het verbond centraal staat. Licht toe dat in Genesis 17 het verbond bevestigd wordt met een teken: het teken van de besnijdenis. Dit wijst heen naar het bloed dat moet vloeien. Door dit teken was een kind van het verbond herkenbaar.
Geef aan dat de HEERE ook het teken van het verbond zeer serieus neemt (Ppt19 > muisklik 1). Lees hierbij vers 14. Verwijs eventueel ook naar de geschiedenis van Mozes, Zippora en de besnijdenis van hun twee zonen in Exodus 4: 24-26.

STAP 3 [DE CIRKELS VAN HET VERBOND]

Lezen, nadenken en schema invullen (20 min.)

▶ Ppt20-Ppt22, Doe-boek (Invulschema, opdracht 11), Bijbel, pennen, antwoorden opdracht 11

Stel de vraag of de jongeren weten hoe het verbond na Abraham verder gegaan is. Ga kort op de antwoorden in. Toon vervolgens Ppt20 en zeg/vraag:
Het verbond is net als een steen in de vijver. Het begint bij God en daarna worden de kringen steeds wijder. Wie kan dat uitleggen?

Bespreek wat de jongeren inbrengen. Toon vervolgens Ppt21 met het invulschema van opdracht 11. Attendeer op de overeenkomsten tussen het beeld van de steen in de vijver en het getekende schema.
Bespreek opdracht 11. Attendeer op het ingevulde voorbeeld van Abraham: tekst + besnijdenis/doop + pijl.

De jongeren maken in tweetallen opdracht 11.

Bespreek de antwoorden. Gebruik hierbij Ppt22 met het ingevulde schema. (Het ingevulde schema is ook te vinden bij de antwoorden achterin de handleiding.)

STAP 4 [MENINGENSPEL]

Eigen mening opschrijven (10 min.)

▶ Ppt23, Doe-boek (Opdracht 12), pennen

Deze afsluitende opdracht is een meningenspel en dient als voorbereiding op bijeenkomst 4. Toon Ppt23 en introduceer stap 4 als volgt:
Er zijn veel verschillende meningen over de betekenis van de doop. Ik lees straks vijf meningen voor. Probeer dat wat in de korte verhaaltjes gebeurt echt voor je te zien. Vul dan een eigen antwoord in bij opdracht 12. Je krijgt niet zoveel bedenktijd om je antwoord op te schrijven.
Lees de verschillende meningen voor. Geef ze niet te veel tijd om na te denken. Zo leren de jongeren snel reageren.

1. 'Geloof je in God?' In de winkelstraat staat een evangelisatiegroep. Ze delen folders uit. 'Eh, ja', zegt Emily. 'Ga je naar de kerk?' 'Eh, ook, elke zondag.' Emily voelt zich een beetje overvallen. 'Dan ben je zeker gedoopt?' 'Ja, dat ook', zegt Emily. 'Weet je wel dat je daar helemaal niets aan hebt, als je zelf geen geloofstap hebt genomen?' 'Oh', zegt Emily...
2. 'Nou zeg, jij altijd met je nieuwe hart. Waarom denk jij daar altijd zo over na? Je bent toch gedoopt! En wie gedoopt is, is een geliefd kind van God. Dus, niet zo moeilijk doen hoor.'
3. 'De doop, wat moet je daar eigenlijk mee? Volgens mij zijn al die mooie beloften alleen maar voor de mensen die God uitverkoren heeft.'
   (Leg eventueel het woord 'uitverkoren' uit: uitverkorenen zijn mensen waarover God voor de schepping heeft besloten dat Hij hen zal zalig maken.)
4. 'De doop is een voorrecht waarin God zijn liefde aan ons laat zien. Daaruit blijkt dat Hij in Christus onze Vader wil zijn.'
5. 'De besnijdenis was voor Abraham en zijn nageslacht het teken van Gods verbond. In plaats van de besnijdenis is voor ons de doop het teken van Gods verbond.'

Bespreek de antwoorden nog niet. Dat gebeurt bij stap 2 van bijeenkomst 4.

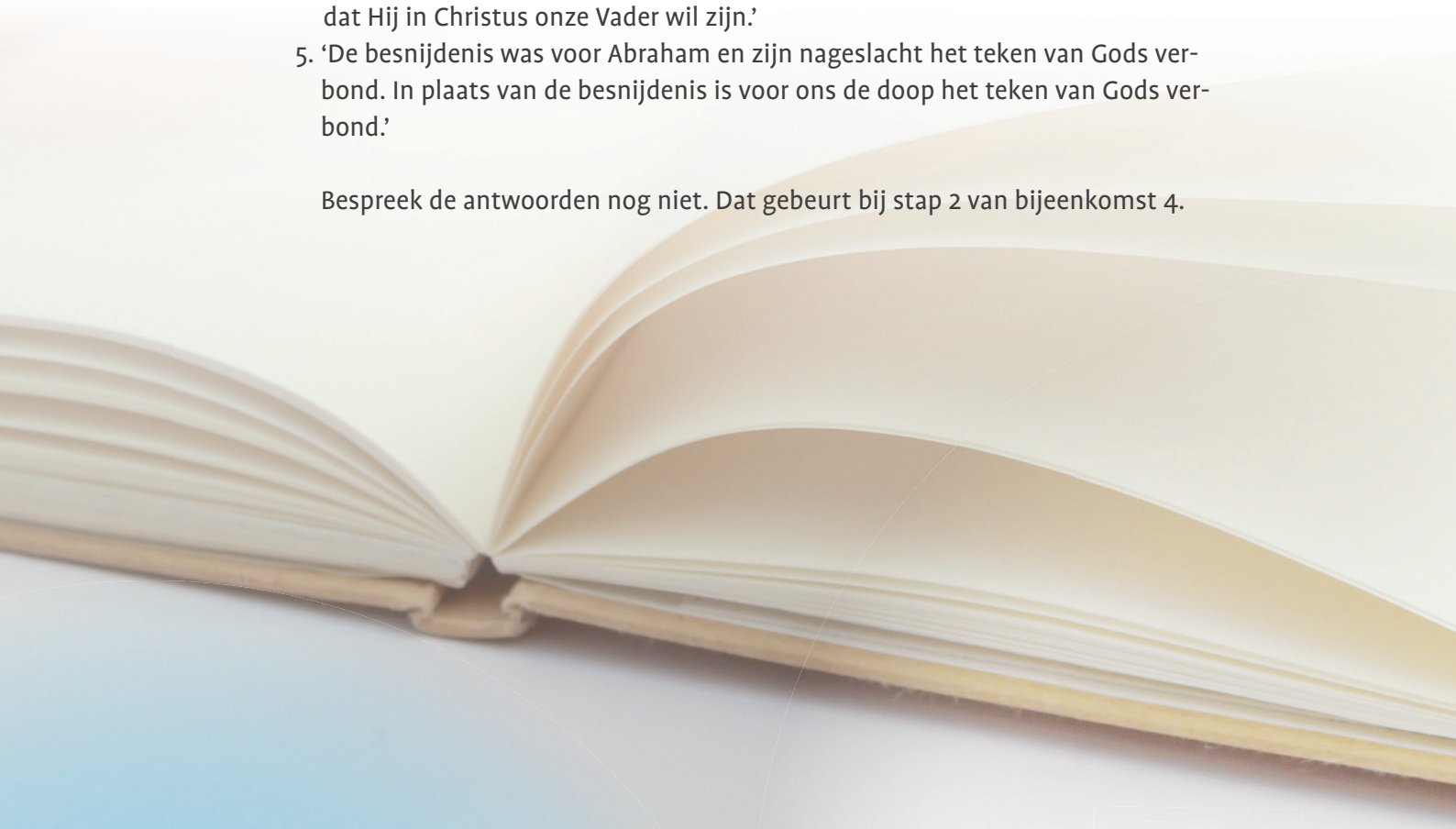

BIJEENKOMST 4: IK BEN GEDOOPT!

TER INFORMATIE

Introductie
In deze bijeenkomst denken jongeren gericht na over de betekenis van hun doop. Dit doen ze met behulp van de inhoud van het doopsformulier en een samenvattende tekst over de betekenis van de doop. Aan het einde van de bijeenkomst kijken de jongeren terug op de vier bijeenkomsten.

Organisatie
De leidinggevende start de bijeenkomst. Gezamenlijke momenten en groepsopdrachten wisselen elkaar af. Opdracht 12 kan in tweetallen of gezamenlijk worden gemaakt.

Achtergrondinformatie
Lees voor meer achtergrondinformatie hoofdstuk 6, paragraaf 4.

Materialen
Ppt24-Ppt31, Doe-boek, Bijbel, pennen

Suggestie voor de opening
Zingen: Ps. 130:4
Lezen: Psalm 130

STAPPEN

STAP 1 [DOOPFORMULIER]

✋ Onderzoeken doopformulier (25 min.)

▶ Ppt25-Ppt23, Doe-boek (Leestekst 6, Opdracht 13), pennen, antwoorden opdracht 13

🗣 Herinner de jongeren aan Leonard. Dit kan als volgt:
Herinneren jullie Leonard nog? Tijdens de eerste bijeenkomst over de doop hebben we over hem gelezen. Weet je nog dat hij niet goed in zijn vel zat? Op school gaat het niet zo best. Hij zou graag overal een schop tegenaan willen geven, ook tegen het geloof. Zijn vrienden weten niet goed wat ze tegen hem moeten zeggen. Eén meisje knoopt wel een gesprekje aan: Martha. Weet je nog dat ze Leonard herinnert aan zijn doop? 'Daar moet je iets mee doen, man!' had ze gezegd. Leonard had zijn schouders opgehaald. Waar bemoeide ze zich mee...

Maak de jongeren nieuwsgierig naar hoe het nu met Leonard gaat. Vertel/lees over de catechisatieavond en zondagmorgen met behulp van leestekst 6 in het Doe-boek.

In aansluiting op de laatste regels kunnen de volgende vragen worden gesteld:

Leonard zet streepjes onder woorden en zinnen die hij belangrijk vindt in het doopformulier. Welke woorden zouden dat zijn? Wat vindt hij belangrijk? Laten ook wij het doopformulier lezen en streepjes zetten onder woorden en zinnen die belangrijk zijn.

Bespreek opdracht 13 uit het Doe-boek. Attendeer de jongeren op de klaar-opdracht.

TIPS

- Voer opdracht 12 als groepsactiviteit uit. Lees met elkaar hardop de tekst van het doopformulier. De jongeren onderstrepen individueel woorden en zinnen die ze belangrijk vinden. Wissel de onderstreepte woorden en zinnen uit. Bespreek vervolgens de klaar-opdracht.
- Laat een (zelfgekozen) gedeelte van het doopformulier lezen.

De jongeren maken in tweetallen opdracht 13.

Inventariseer welke woorden en zinnen de jongeren hebben onderstreept. Gebruik hierbij eventueel de tekst op Ppt25-Ppt28 (onderstreep de woorden en zinnen met behulp van de onderstreepfunctie in PowerPoint). Vraag waarom jongeren bepaalde woorden en zinnen hebben onderstreept (en dus belangrijk vinden). Bespreek vervolgens de klaar-opdracht. Vul de begrippen in op Ppt25-Ppt28 (gebruik hiervoor de tekstfunctie). Zie voor de juiste posities de antwoorden achterin de handleiding.

STAP 2 [TERUGBLIK MENINGENSPEL]

Gesprek en opschrijven (10 min.)

Ppt29, Doe-boek (Opdracht 12, 14), pennen, antwoorden opdracht 14

Herinner de jongeren aan het meningenspel (bijeenkomst 3, opdracht 12). Dit kan als volgt:
Aan het einde van de vorige bijeenkomst heb je bij een meningenspel vijf keer je mening gegeven. Kijk maar bij opdracht 12. Jullie meningen hebben we nog niet besproken. Nu we het doopformulier hebben gelezen, is het goed om naar de verschillende meningen te kijken. We gebruiken het doopformulier om antwoorden te geven.

Toon Ppt29, bespreek opdracht 14 in het Doe-boek en vraag de jongeren eerst zelfstandig de vakjes bij 'Antwoord opdracht 12' en 'Antwoord nu' in te vullen.

De jongeren vullen zelfstandig de vakjes 'Antwoord opdracht 12' en 'Antwoord nu' bij opdracht 14 in.

Bespreek de vijf meningen bij opdracht 14. Bij een eerste inventarisatie van de meningen kan gebruik gemaakt worden van de werkvormen gekleurde kaarten of duimen.

Vraag vervolgens op basis van welke argumenten de jongeren hun antwoorden over de stellingen hebben geformuleerd. Vraag ook of een andere keuze is gemaakt na het lezen van het doopformulier (vakje 'Antwoord nu'). Gebruik bij de bespreking de antwoorden achterin de handleiding. Laat de jongeren in eigen woorden kort de gegeven uitleg beschrijven in de laatste kolom bij opdracht 14.

STAP 3 [DE DOOP GEEFT HOOP]

Lezen en bespreken (15 min.)

Ppt30, Doe-boek (Leestekst 7, Opdracht 15), pennen

Voordat verder wordt gegaan met stap 3 en 4, en daarmee deze Handreiking wordt afgerond, is het goed om met de jongeren de balans (of: een tussenstand) op te maken. Toon daarvoor Ppt30 en blik kort terug op datgene wat aan de orde is geweest:

- (Ppt30 > muisklik 1) In bijeenkomst 1 is kennisgemaakt met Leonard. Hij heeft veel problemen. Martha wijst hem op de betekenis van de doop. Dit zegt hem niet zoveel. In deze bijeenkomst is ook gekeken naar vier mannen uit de kerkgeschiedenis. Voor hen gaf de doop veel troost en moed.
- (Ppt30 > muisklik 2) In bijeenkomst 2 hebben we Abraham gevolgd op zijn reis naar Kanaän. In psalm 105: 5 zingen we van Gods verbond met Abraham, Zijn vrind en dat Hij dat verbond bevestigt 'van kind tot kind'.
- (Ppt30 > muisklik 3) In bijeenkomst 3 ging het over het verbond dat God sluit. Dat verbond komt van één kant (van God) en kan niet verbroken worden. Bij het verbond met Abraham hoorde een teken: de besnijdenis. Het verbond was als een steen in een vijver; de cirkels werden steeds groter. Nu mogen alle volken in het heil delen.
- (Ppt30 > muisklik 4) in deze bijeenkomst hebben we samen met Leonard het doopformulier gelezen. We hebben gelezen over de zondigheid van onszelf, maar ook over de belofte van God, namelijk dat Hij in Christus onze God en Vader wil zijn. We weten ook dat Hij vraagt om voor Hem te leven.

TIP

Bij onvoldoende tijd kan het opmaken van de balans aan de hand van Ppt30 worden overgeslagen. Begin direct met het lezen en bespreken van leestekst 7.

Stel voor om samenvattend te lezen welke hoop en troost de doop aan de jongeren biedt. Toon Ppt31 en lees samen Leestekst 7. Geef hen aansluitend gelegenheid om opdracht 15 te maken.

De jongeren maken zelfstandig opdracht 15.

Wissel uit wat bij opdracht 15 is opgeschreven.

STAP 4 [AFSLUITING]

Eigen mening opschrijven en uitwisselen (10 min.)

Doe-boek (Leestekst 8, Opdracht 16), pennen

Kom aan het einde van deze bijeenkomst (en de) Handreiking nog een keer terug op Leonard en vertel/lees over de ontdekking van Leonard dat de doop hem hoop geeft, met behulp van leestekst 8 in het Doe-boek: *We zijn vier bijeenkomsten bezig geweest over de doop. We kennen Leonards moeilijkheden én zijn ontdekking dat de doop hem hoop geeft. Wat vind jij eigenlijk van Leonards verhaal? En wat wil je ervan leren? Daarover gaan de vragen bij de laatste opdracht in je Doe-boek.*

Laat de jongeren opdracht 16 maken.

De jongeren maken zelfstandig opdracht 16 en bespreken eventueel in tweetallen hun antwoorden.

Wissel de persoonlijke antwoorden op opdracht 16 uit. Maak hierbij een keuze om alle jongeren iets te laten vertellen; hierbij kan gebruik gemaakt worden van de werkvormen *binnen- en buitenkring* of *post-its* of vraag wie de eigen mening met de groep wil delen.

5 ANTWOORDEN

De meeste antwoorden op de opdrachten uit het Doe-boek zijn modelantwoorden. Dat betekent dat de essentie van de antwoorden is verwoord. De jongeren zullen veelal in eigen woorden formuleren. Let erop dat de kern van onderstaande modelantwoorden in de antwoorden van de jongeren aanwezig is.

OPDRACHT 1

Antwoordsuggesties bij de vragen:

1. Het is te begrijpen dat Leonard niet aan zijn doop denkt. Het liefst zou hij een schop willen geven tegen het geloof. Als iemand zo negatief is, denk hij zeker niet aan zijn doop. Hij is zich wellicht niet eens bewust van het feit dat hij gedoopt is. Laat staan dat hij nadenkt over de betekenis van zijn doop.
2. Eigen mening. Mogelijk antwoord: Het is moedig van Martha om advies te geven aan Leonard. Het is mooi dat ze met hem meeleeft ('Ik vind het echt rot voor je.') én hem op God en zijn doop wijst ('Jij bent toch ook gedoopt? En toen heeft God toch beloofd dat Hij ook jouw God wil zijn? Daar moet je iets mee doen man!')
3. Eigen mening.
   (Gebruik deze vraag om opvattingen van jongeren over de betekenis van de doop te inventariseren.)
4. Eigen mening.
   (Tip: Vraag wat jongeren zich bij de opmerking van Martha 'Daar moet je iets mee doen, man!' voorstellen. Laat het 'iets doen met je doop' concreet maken.)

OPDRACHT 2

Bij deze opdracht wordt gevraagd naar de eigen mening van de jongeren over de vier teksten van leestekst 2. Hieronder wordt voor elke tekst een modelantwoord op de 3e vraag (Wat kan Leonard aan deze tekst hebben?) gegeven.

A. Maarten Luther
Als je als mens naar jezelf kijkt, zie je zoveel zonden. Dan kun je niet zalig worden. Maar God belooft bij je doop dat hij de zonden wil vergeven.

B. Johannes Calvijn
Door je doop weet je extra zeker dat het waar is wat God belooft. Hij belooft dat je bij Hem hoort en dat Hij jou als Zijn kind aanneemt.

C. Wilhelmus à Brakel
De doop kan je troost geven. God heeft toen beloofd dat hij je Vader wil zijn. De doop helpt je ook om te vechten tegen de zonden.

D. Hermann Friedrich Kohlbrugge
God wil je alles geven wat je nodig hebt. Voor je gewone leven, maar ook voor je geloofsleven.

OPDRACHT 3

Juistheid van de stellingen:

1. Waar
2. Niet waar
3. Niet waar
4. Waar
   (Deze stelling zal discussie opleveren. De stelling is waar omdat de doop niet noodzakelijk is om zalig te worden, Mark. 16: 16. Dat betekent niet dat de doop geen enkele betekenis heeft. Dat lijkt de stelling wel te suggereren.)
5. Waar

OPDRACHT 6

Bij deze verkennende opdracht zullen de jongeren vooral de tekstvakken 4 ('Besnijdenis van alle mannen en jongens') en 6 ('God sluit Zijn verbond met Abraham en zijn familie') betrekken op het verband tussen Abraham en de doop. Tijdens de bespreking kan aandacht worden gegeven aan de volgende zaken:

- Zowel besnijdenis als doop zijn een teken van het verbond.
- De doop heeft betrekking op het verbond. Dat verbond is gesloten met Abraham en zijn familie.

OPDRACHT 7

Een modelbeschrijving van eigen Bijbelteksten waarin de betekenis van de tekst doorklinkt, is:

Vers 8: De HEERE gedenkt tot in eeuwigheid aan Zijn verbond dat Hij met ons heeft gemaakt. Dit verbond is Zijn bevel en is bedoeld voor mensen van alle tijden;

Vers 9: Dit verbond heeft Hij met Abraham gemaakt en opnieuw beloofd (gezworen) aan Izak;

Vers 10: Hij heeft het tot een inzetting gesteld aan Jakob en aan Israël als een verbond dat altijd geldig is.

OPDRACHT 10

Antwoorden bij de Bijbelstudievragen:

1. Dat God eenzijdig het verbond sluit, is te merken aan het feit dat God opdracht geeft tot het slachten van de dieren (Gen. 15: 9). 'En hij bracht ze Hem (!)' (10).
2. Alleen God gaat tussen de offerstukken door (gesymboliseerd door de rokende oven en vurige fakkel).
3. Schema:

WAT GOD BELOOFT	JE LEEST HET IN GENESIS 17 VERS ...
1. Abrahams familie zal een groot volk worden	2, 4, 5 en 6
2. Dit volk zal het land Kanaän bezitten	8
3. De HEERE is de God van Abraham	7
4. In Abraham zullen alle geslachten gezegend worden	4 en 5

4. God vraagt van Abram om Hem oprecht te vertrouwen en om getrouw te wandelen voor Zijn aangezicht.
5. Besnijdenis (10)
6. Door de zonde heeft de mens de dood verdiend (Gen. 2: 17). Alleen door een plaatsvervangend, bloedig offer is er vergeving mogelijk (Hebr. 9: 22). (Zie voor het eerste offer Gen. 3: 21.) Het bloed bij de besnijdenis wijst heen naar het bloed van Jezus Christus, dat ook vloeide bij Zijn besnijdenis (Luk. 2: 21)! Alleen Zijn bloed vergeeft van de zonde (1 Joh. 1: 7).

OPDRACHT 11

Het ingevuld schema:

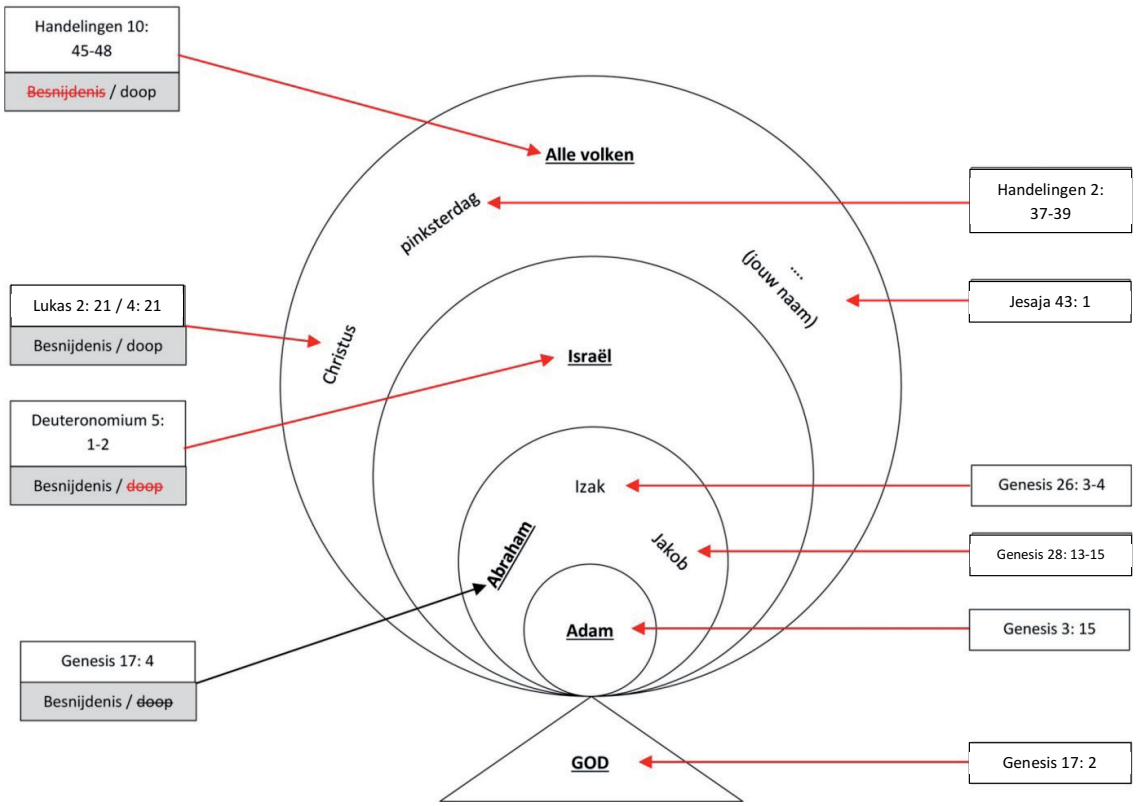

OPDRACHT 13

De positie van de korte titels is als volgt:

1. Wie jij bent
2. Wat God belooft
3. Wat God vraagt
4. Het dopen van kinderen is Bijbels

OPDRACHT 14

Onderwerpen om te bespreken zijn:

1. Klopt niet. De genoemde tekst zijn woorden van Jezus Zelf en staan in Markus 16: 16. Deze tekst wordt ook wel het 'zendingsbevel' genoemd. Dat betekent dat als een heiden tot geloof komt, hij eerst belijdenis van zijn geloof aflegt. Als bevestiging van zijn geloof wordt

6 ACHTERGRONDINFORMATIE

Wat is de betekenis van de doop? Als iemand je dat rechtstreeks vraagt, is het nog niet zo makkelijk om een kort en duidelijk antwoord te geven. Enerzijds heb je mensen die ervan uitgaan dat je (bijna) automatisch wedergeboren bent als je gedoopt bent. Anderzijds heb je mensen voor wie de doop eigenlijk nauwelijks betekenis heeft, want het hangt van de uitverkiezing af of je zalig wordt. Dat is het allebei niet, maar wat dan wél? Hieronder volgt een kort stukje achtergrondinformatie om je voor te bereiden op de verenigingsavonden. Als je meer wilt lezen of een grondigere onderbouwing wilt, kun je terecht bij de boeken uit de literatuurlijst.

6.1 DE WAARDE VAN DE DOOP (BIJEENKOMST 1)

Wat heb je eraan om gedoopt te zijn? Dat is uiteindelijk wat jongeren willen weten. En wat je dus als leidinggevende helder in een paar zinnen moet kunnen uitleggen.
De doop is het begin dat God maakt in het leven van een kindje. God werkt in de lijn van geslachten. Daarom mag een kind van christelijke ouders gedoopt worden. God bevestigt daarmee wat Hij heeft beloofd. Hij bevestigt niet iets in het kindje, maar Hij bevestigt wat Hij belooft. De beloften van het verbond zijn ook geldig voor dit kind.
Wat die beloften zijn, kun je nalezen in het doopformulier. Het is heel veel! Alles wat nodig is voor het geestelijk leven én alles wat nodig is voor het leven van elke dag.
Zoals je je naam op je spullen schrijft, schrijft God Zijn Naam op een kind wat gedoopt wordt. Je hoort bij Mij, je bent van Mij! Zo dichtbij komt Hij.

Maar als je dan al van God bent, ga je dan vanzelf naar de hemel als je gedoopt bent? Nee. Want wij lopen van onszelf weg bij deze God. En dat moet veranderen in ons leven. God vraagt bij de doop dat we Hem liefhebben en vertrouwen, en in een nieuw leven wandelen. Dat kunnen we niet en dat willen we niet van onszelf. Daarvoor is wedergeboorte en bekering nodig.
Dat vraagt God van ons bij de doop, maar het is ook precies wat Hij belooft bij de doop. Wat God eist en wat God belooft, is precies hetzelfde. Wij mogen naar Hem toe gaan met Zijn eis en pleiten op wat Hij beloofd heeft. We mogen ons vastklemmen aan Zijn belofte. Want als God iets belooft, dan staat dat vast. We mogen zeker weten dat Hij dit zal geven als we hierom vragen. Door het teken van de doop hoef je er nooit aan te twijfelen of je wel zalig kunt worden, of het ook voor jou kan

Maar ongedoopten mogen toch ook bij God komen? Dus wat maakt het dan uit? Dit: in de doop is God al met een kind begonnen. Hij heeft Zijn naam al verbonden aan de naam van het gedoopte kindje. Je zou het kunnen vergelijken met iemand die heel gastvrij is. Vreemden mogen binnenkomen en mee-eten. Hoeveel temeer is zijn eigen kind dan welkom (de verloren zoon!).

Wat heb je eraan dat je gedoopt ben?

- God is met je begonnen. Hij heeft je bij je naam geroepen. Hij belooft jou alles wat je nodig hebt om te leven en te sterven.
- Je hoeft niet te twijfelen of je wel zalig kunt worden. God heeft het je persoonlijk beloofd.

hij vervolgens gedoopt. Dit is goed te zien in het verhaal van de kamerling (Hand. 8) en van de stokbewaarder (Hand. 16). Bij de doop van de stokbewaarder worden ook 'al de zijnen' gedoopt (vers 33). Dat betekent dat allen die bij het gezin horen (zoals zijn vrouw, zijn kinderen en zelfs zijn mogelijke personeel) gedoopt worden op het geloof van de stokbewaarder. Hiervoor gelden dezelfde bepalingen als voor de besnijdenis, zie Genesis 17: 12-13. Het is goed om te bespreken dat de doop geen zegel (kenmerk van echtheid) is van de gelovige of zijn geloof, maar van Gods verbond en Zijn spreken. Samenvattend: Het doopteken is verbonden aan de volwassendoop (zendingssituatie, ongedoopte volwassene die tot geloof komt) en de kinderdoop (daar waar het Woord en de sacramenten al zijn).

2. Deze stelling kan discussie opleveren. De liefde van God is te onderscheiden in liefde (algemene goedheid) voor alle mensen (als Zijn schepselen), in liefde tot de verbondskinderen (vanwege het verbond) en liefde tot de gelovigen (krachtens verlossing). De stelling klopt dus als gelet wordt op Gods liefde, trouw en zorg vanwege het verbond. De stelling klopt niet als wordt gelet op de liefde tot de ware gelovigen. Die laatste liefde wordt niet ontvangen vanwege de doop, als wel door de verzoening met God, door Christus.
3. Deze stelling kan discussie opleveren. De kern is dat God in de doop toont dat hij alle gedoopten in Christus genadig wil zijn (zie de inhoud van stelling 4!). Het is goed om te bespreken dat de vervulling van deze beloften feitelijk plaatsvindt als de gedoopte in de wedergeboorte het geloof ontvangt. Alleen de uitverkorenen ontvangen de wedergeboorte en dus de vervulling van de beloften. De doop is echter niet bedoeld om alleen te verwijzen naar de uitverkiezing, maar vooral ook om te verwijzen naar de vastheid van Gods verbond. Een Bijbels voorbeeld kan dat duidelijk maken: Gods bereidwilligheid om genadig te zijn, gold zowel voor Ismaël als Izak (die nog niet geboren was toen God de besnijdenis instelde!). Izak ontving uit genade en door het geloof (bron: de uitverkiezing) de vervulling ervan, terwijl Ismaël de aangeboden genade verwierp door eigen ongeloof.
4. Deze stelling klopt. Zie ook het antwoord bij stelling 2. Hier krijgt de liefde van God tot verbondskinderen inhoud.
5. Deze stelling klopt. Dat wordt duidelijk door het bevel van Christus in Markus 16: 16 en in het boek Handelingen, bijvoorbeeld bij de stokbewaarder (Hand. 16).

6.2 ABRAHAM (BIJEENKOMST 2)

In de gereformeerde/ reformatorische visie op de doop neemt het verbond een belangrijke plaats in. Een verbond is een afspraak tussen twee partijen. Ieder heeft daarbij rechten en plichten. Het verbond tussen God en Abraham is anders: God sluit het verbond alleen van Zijn kant. Er hoeft niets van Abraham bij. God zegt hoe het verbond eruit ziet. Daarbij belooft God veel aan Abraham en Hij vraagt ook iets terug van mensen: geloof en gehoorzaamheid.
God sloot een verbond met Abraham en zijn nageslacht. Dit nageslacht is in eerste instantie het Joodse volk. Het teken daarvan was de besnijdenis. Het verbond met Abraham gaat na het leven van de Heere Jezus nog steeds verder en is uitgebreid naar de heidenen. Zij mogen ook delen in het verbond met Abraham. Het nieuwe teken van het verbond is de doop.
Overigens ligt hier een verschil in verbondsvisie tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Gemeente. In de GG wordt gezegd dat God een verbond opricht met Christus en in Hem met de uitverkorenen. In de CGK wordt gezegd dat het verbond wordt opgericht met Abraham en zijn zaad. Dit verschil heeft gevolgen voor hoe je de beloften ziet. In de GG worden die sneller gezien als alleen voor de uitverkorenen. Als je niet bekeerd bent, kun je dus niet pleiten op wat God beloofd heeft. In de CGK-visie neemt dit pleiten op Gods beloften juist een belangrijke plaats in. Zie ook bij 5.4.

6.3 DOOP EN VERBOND (BIJEENKOMST 3)

Als je spreekt over het verbond, zie je dat de grond voor de doop niet in de mens ligt of in iemands geloof. De grond ligt in God: Vader, Zoon en Heilige Geest. Hij komt al naar een kindje toe voor het kan geloven. Hij begint. Dat is de rijkdom van het verbond en van de kinderdoop. Je zou de kinderdoop ook 'doop op grond van het verbond' kunnen noemen, terwijl de volwassendoop 'doop op grond van het geloof' is.
Steeds vaker staat de kinderdoop ter discussie. Het is goed om wat over de kinderdoop te lezen, omdat het misschien ook in jullie omgeving speelt. Vaak worden een paar teksten aangehaald om te 'bewijzen' dat je pas gedoopt mag worden als je gelooft (dus als volwassene). Maar deze teksten gaan vaak over zendingssituaties, niet over christelijke gezinnen. Hieronder volgen een paar Bijbelse argumenten voor de kinderdoop:

- Zonder het zelf te weten, is een baby verloren buiten God. Daarom kan hij ook zonder het zelf te weten worden ingelijfd in Christus door de doop.
- God richtte een verbond op met Abraham en zijn nageslacht. De jongens kregen het teken van de besnijdenis. Als de kinderen toen al meededen, dan zeker nu na de komst van Christus.
- In Hand. 2:39 staat: 'U komt de belofte toe, en uw kinderen.'
- Christus zegent de kinderen, je telt niet pas mee als je groot bent.
- Als mensen in het NT gedoopt werden, werden ze gedoopt met 'hun huis'. Hoewel in de Bijbel niet precies staat vermeld dat zich onder de gedoopten ook kinderen bevonden, weten we uit andere bronnen dat dit wel gebruikelijk was/ is het wel aannemelijk dat ook de kinderen van de huisgezinnen gedoopt werden.

6.4 GELOVIG GEBRUIK MAKEN VAN JE DOOP (BIJEENKOMST 4)

De vraag is uiteindelijk: wat doe je met je doop? Hoe kun je gelovig gebruikmaken van je doop? En hoe mag je er juist ook als onbekeerde gebruik van maken?
De doop is gegeven als pleitgrond. De doop is een bevestiging van wat God heeft beloofd,

een zichtbaar teken dat het waar is wat Hij belooft. Met de doop mag je naar God toegaan. Je mag Hem wijzen op de doop als je bidt voor jezelf of voor een ander. Je mag Hem houden aan Zijn Woord. De doop is een houvast als je twijfelt.
Het geloof interesseert je niet, je weet niet of je geloof wel oprecht is, je valt steeds in zonde... In elke situatie is de doop een houvast. Door de doop mag je weten dat God jouw zaligheid op het oog heeft. Door de doop mag je weten dat het niet afhangt van jouw geloof, maar van Zijn belofte. Door de doop mag je weten dat je een eeuwig verbond hebt met God, wat voor zonde je ook gedaan hebt ('als wij soms uit zwakheid in zonde vallen, moeten we aan Gods genade niet vertwijfelen, en ook niet in de zonde blijven liggen, omdat de doop een zegel en ontwijfelbaar getuigenis is, dat we een eeuwig genadeverbond hebben met God' - doopsformulier).

Hoe mag je gelovig gebruik maken van je doop?

- Je mag je vasthouden aan Gods beloften als je twijfelt
- Je mag God wijzen op de doop als je bidt voor jezelf of een ander
- Je mag God vragen om te geven wat Hij eist

7 OVERZICHT POWERPOINT

Pp01

Pp02

Pp03

Opdracht 2

- Maak een groepje van 3-4 personen
- Kies 2 teksten uit
- Maak bij elke tekst 3 vragen:

Tekst	Tekst
1. Wat vind je mooi aan de tekst?	1. Wat vind je mooi aan de tekst?
2. Wat heeft de tekst jou te zeggen?	2. Wat heeft de tekst jou te zeggen?
3. Wat kan Leonard aan deze tekst hebben?	3. Wat kan Leonard aan deze tekst hebben?

Pp04

Opdracht 3

Stellingen:

1. De doop leert mij dat God de Vader je aanneemt als Zijn kind. Hij zorgt goed voor je. Het kwaad houdt Hij bij je weg of gebruikt Hij voor je bestwil.
2. Als je een kind van God bent, heb je iets aan je doop.
3. Als je gedoopt bent, kom je in de hemel.
4. Of je gedoopt bent is niet belangrijk. Want alleen als je gelooft, kom je in de hemel.
5. Ook als je niet zeker weet of je gelooft, kun je toch troost halen uit je doop.

Pp05

Pp06

Pp07

Eeuwig verbond

Trouw

Duizendste geslacht

Kind

Pp08

Psalm 105: 5

God zal Zijn waarheid nimmer krenken,
Maar eeuwig Zijn verbond gedenken.
Zijn woord wordt altoos trouw volbracht,
Tot in het duizendste geslacht.
't Verbond met Abraham, Zijn vrind,
Bevestigt Hij van kind tot kind.

Pp09

Opdracht 6

Abraham en de doop

- Abraham komt uit Ur der Chaldeeën
- Neef Lot vertrekt naar Sodom
- Hagar, de slavin uit Egypte, wordt weggestuurd
- Besnijdenis van alle mannen en jongens
- Izak moet worden geofferd op de berg Moria
- God sluit Zijn verbond met Abraham en zijn familie
- Abraham telt de sterren

Pp10

Pp11

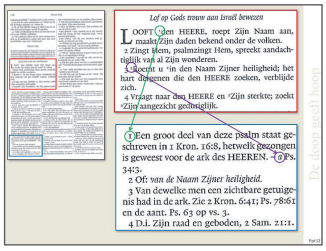
Lof op Gods trouw aan Israël bewezen

LOOFT den HEERE, roept Zijn Naam aan, maakt Zijn daden bekend onder de volken.
2 Zingt Hem, psalmzings Hem, spreekt aandachtiglijk van al Zijn wonderen.
3 Roemt u 1in den Naam Zijner heiligheid; het hart dezenen die den HEERE zoeken, verblijde zich.
4 Vraagt naar den HEERE en 2Zijn sterkte; zoekt 2Zijn aangezicht gedurigelijk.

1 Een groot deel van deze psalm staat geschreven in 1 Kron. 16:8, hetwelk gezongen is geweest voor de ark des HEEREN. 2 Of: Ps. 34:3.
2 Of: *van de Naam Zijner heiligheid.*
3 Van dewelke men een zichtbare getuigenis had in de ark. Zie 2 Kron. 6:41; Ps. 78:61 en de aant. Ps. 63 op vs. 3.
4 D.i. Zijn raad en geboden, 2 Sam. 21:1.

Pp12

Pp13

Psalm 105: 5

God zal Zijn waarheid nimmer krenken,
Maar eeuwig Zijn **verbond** gedenken.
Zijn woord wordt altoos trouw volbracht,
Tot in het duizendste geslacht.
't **Verbond** met Abraham, Zijn vrind,
Bevestigt Hij van kind tot kind.

Pp14

Opdracht 9

Wat denk jij? Zet een kruisje in het goede vakje.

Uitspraken	Verbond dat gesloten wordt door	
	God	Mensen
1. Twee landen spreken af dat ze samenwerken in de strijd tegen een ander vijandig land.		✓
2. Afspraak is afspraak. De afspraak die je met de ander maakt, kan nooit meer ongedaan gemaakt worden.	✓	
3. Je spreekt samen iets af, beloofd je er aan te houden en zet het op papier. Je zet er alle twee je handtekening onder.		✓
4. Vind je een betere vriend, dan zeg je de afspraak met je oude bondgenoot geweron op. Per slot van rekening moet je eerst aan je eigen voordeel denken.		✓
5. Degene die het verbond sluit blijft trouw aan wat hij beloofd heeft. Ook als de ander er zich niet aan houdt of het verbond zelfs opzegt.	✓	
6. Het verbond is niet met één mens gemaakt, maar ook met de kinderen, kleinkinderen en verdere nakomelingen.	✓	

Pp15

Bijbelstudie 1

Genesis 15: 7-18

Belangrijk:

> Verbond wordt verzegeld door tussen geslachte dieren door te lopen.

> God sluit het verbond: alleen Hij gaat tussen de geslachte dieren door.

> God verbindt Zich 'met Zijn leven' aan het verbond. Verbreekt Abraham het verbond, dan is er een weg terug.

Pp16

Bijbelstudie 2

Genesis 17: 1-8

Belangrijk:

> De HEERE belooft vier dingen:
1) Abraham zal tot een groot volk worden
2) Ze zullen Kanaän bezitten
3) Hij zal Abrahams God zijn
4) In Abraham zullen alle geslachten gezegend worden

> De HEERE vraagt Abraham Hem te dienen

Pp17

De doop geeft hoop

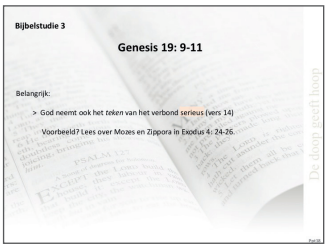

Pp18

Pp19

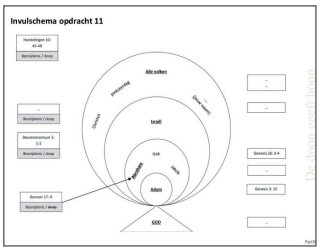

Pp20

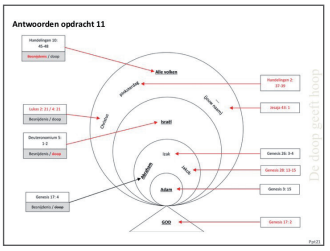

Pp21

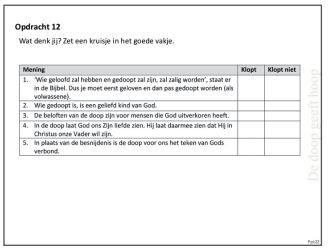

Pp22

Pp23

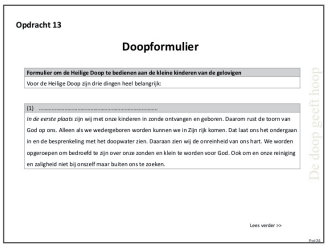

Pp24

Pp25

Pp26

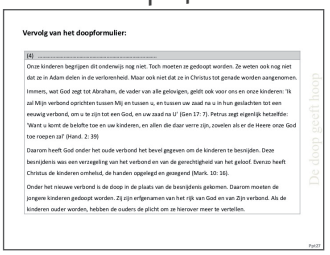

Pp27

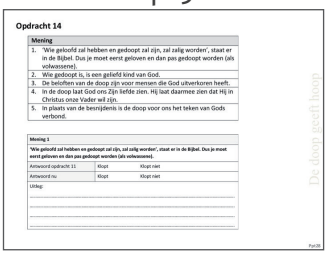

Pp28

Pp29

Pp30